

AUTORIJDEN

Een van de vaak voorkomende problemen waarmee de patiënt, en vooral zijn omgeving, te maken krijgt, is het verlies van de rijvaardigheid, met als logisch gevolg dat de patiënt zich op een minder veilig manier op de weg begeeft. Symptomen zoals verlies van concentratie, problemen met het vooruit plannen en het korte termijngeheugen, zorgen ervoor dat de rijvaardigheid van de persoon getroffen door de ziekte, soms reeds in een vroeg stadium, wordt aangetast. Dit leidt in elk geval tot grote risico's voor de persoon zelf, maar ook voor alle inzittenden en andere weggebruikers.

Het vaststellen van het verlies aan rijvaardigheid

Op het ogenblik dat verlies van rijvaardigheid wordt vastgesteld is het logisch dat de familie, samen met de behandelende artsen, dit probleem kunnen aanpakken. Vaak is dit geen eenvoudige beslissing, een beslissing waarin verschillende elementen tegen elkaar afgewogen moeten worden.

Er is vooreerst de onafhankelijkheid van de persoon in kwestie. Het beperken of afnemen van het rijbewijs leidt tot meer afhankelijkheid van de patiënt van zijn omgeving. Het is daarnaast ook een zoveelste confrontatie van de patiënt met zijn toenemende achteruitgang. Dit moet afgewogen worden tegenover het algemeen belang, waarbij de veiligheid van alle weggebruikers maximaal moet betracht worden.

Artsen hebben, zeker in een vroeg stadium van de ziekte, niet altijd voldoende gegevens over de patiënt om zijn rijvaardigheid te beoordelen. Ze zijn hiervoor vaak afhankelijk van de informatie die ze van de familie krijgen. Naast de meer objectiveerbare criteria zoals gezichtsvermogen en beheersing van de motorische vaardigheden, spelen er bij het goed besturen van een wagen ook andere elementen een rol. Zowel de familie als de artsen moeten attent zijn voor bijkomende problemen die er toe kunnen leiden dat de patiënt niet meer veilig een wagen bestuurt.

Aandacht en alertheid: Autobestuurders moeten hun aandacht kunnen focussen. Zij moeten waakzaam blijven en mogen niet te snel afgeleid worden.

Verwerven van visuele informatie: Autobestuurders moeten perifere visuele informatie niet negeren en moeten in staat zijn om hun ogen snel kunnen richten. Deze functie kan bij de ziekte van Huntington vertraagd zijn.

Verwerken van visuele informatie: Autobestuurders moeten in staat zijn om snel en efficiënt visuele informatie die ze verkregen hebben te verwerken. Bewegingsnelheid en afstand moeten correct ingeschat kunnen worden.

Inzetten van de motorische beweging: Autobestuurders moeten beschikken over een goede coördinatie en hun bewegingen onder controle hebben. Ze moeten in staat zijn om storende en ernstige onwillekeurige bewegingen te onderdrukken. Daarnaast moeten ze verschillende motorische bewegingen te gelijk kunnen uitvoeren.

Motorische reactie: De snelheid van reageren moet bij een autobestuurder hoog liggen en daarnaast moet de reactie ook effectief zijn. Dit wil zeggen dat reactie een snelle oplossing moet bieden voor het probleem dat zich plots op de weg voordoet. Dit houdt in dat de bestuurder verschillende prikkels tegelijk moeten kunnen verwerken en efficiënt, tegen een hoge snelheid, moet kunnen beantwoorden.

Emotionele reacties: De autobestuurder moet zijn temperament en zijn impulsen onder controle hebben. Hij mag geen nodeloze risico's nemen en geen agressief rijgedrag vertonen.

Ontkenning: Een kleine groep van autobestuurders, getroffen door de ziekte van Huntington, ontken een aantal van deze problemen, zelfs wanneer ze voor hun omgeving duidelijk zichtbaar zijn. We merken vaak dat het een hele strijd is voor de omgeving van de patiënt om hem te overtuigen zijn rijbewijs aan te passen of helemaal in te leveren en de wagen aan de kant te zetten. Het verlies aan mobiliteit wordt door de patiënt vaak ervaren als het verlies van zijn vrijheid en dat is het natuurlijk ook in grote mate.

Aanpassing van het rijbewijs

Nochtans is het belangrijk om de gevolgen van het niet aan de kant laten van de wagen onder ogen te zien. Als iemand de diagnose ziekte van Huntington krijgt, dan wordt hij geacht, net zoals bij elke andere aandoening, onder ogen te zien dat deze ziekte zijn rijvaardigheid zou kunnen beïnvloeden. In principe moet de neuroloog zich bij elke consultatie de vraag stellen of de patiënt nog over de nodige rijvaardigheden beschikt. Op het moment dat de arts meldt dat de rijvaardigheden niet meer in overeenstemming is met de minimumnormen, heeft de patiënt vier dagen de tijd om het rijbewijs in te leveren. Indien het rijbewijs niet ingeleverd wordt, is het toch belangrijk dat de aanbeveling om niet meer te rijden gerespecteerd wordt.

Het is verstandig om vanaf het moment van de diagnose, zelfs al zijn er nauwelijks symptomen, over te gaan tot het aanvragen van een **aangepast rijbewijs**. Op deze manier is men wettelijk volledig in orde. **Rijden met een niet-aangepast rijbewijs staat immers gelijk aan rijden zonder rijbewijs.**

Vanaf het moment van de diagnose zijn er twee mogelijkheden.

1. De neuroloog oordeelt dat er geen vermindering van rijgeschiktheid tengevolge van de ziekte vastgesteld werd.

In dat geval vult de neuroloog het formulier '*VII Rijgeschiktheidsattest voor de kandidaat voor het rijbewijs van groep 1*' in. De neuroloog bevestigt daarop dat u zonder beperkingen geschikt bent om met de wagen te rijden en vult ook de periode in waarbinnen het attest geldt. Voor een aandoening zoals de ziekte van Huntington kan dat maximaal 5 jaar zijn. Met dit attest gaat u naar de gemeentelijke dienst die uw rijbewijs zal aanpassen. De eerste maal neemt u het attest, uw rijbewijs, identiteitskaart en twee pasfoto's mee.

U bezorgt de verzekeringsmaatschappij daarna een kopie van het aangepaste rijbewijs.

Op het aangepaste rijbewijs komt de geldigheidsdatum te staan die de neuroloog op het attest heeft aangegeven. Hou dus de geldigheidsduur van het aangepaste rijbewijs in het oog.

Wanneer er een wijziging optreedt in uw lichamelijke toestand, dan neemt u best opnieuw contact op met de neuroloog. Het kan immers zijn dat uw lichamelijke toestand niet meer in overeenstemming is met de verklaring van de arts.

2. De neuroloog kan niet bevestigen dat u rijgeschikt bent zonder beperkingen omdat er een vermindering is van uw functionele vaardigheden.

In dat geval beantwoordt u niet meer aan de medische minimumnormen en moet u contact opnemen met CARA.

CARA

CARA (Centrum voor Aanpassing aan het Rijden van gehandicapte Automobilisten) is een onderzoekscentrum dat deel uitmaakt van het Belgisch Instituut voor Verkeersveiligheid (BIVV). Het instituut beschikt over specialisten die uw rijgeschiktheid nagaan. Artsen onderzoeken of u als bestuurder beantwoordt aan de medische minimumnormen (vastgelegd in het koninklijk besluit van 23 maart 1998). Zijn alle bevindingen gunstig, dan ontvangt u een rijgeschiktheidsattest dat u nodig hebt om het ingeleverde rijbewijs terug te krijgen. Soms kan het attest afhankelijk zijn van bepaalde voorwaarden. Zo kunnen er, indien nodig, beperkingen worden opgelegd in verband met het ogenblik van gebruik, de actieradius (waar en wanneer u mag rijden).

Hoe verloopt de procedure

CARA zal uw rijgeschiktheid evalueren aan de hand van een multidisciplinair onderzoek.

U dient in eerste instantie informatie over uzelf door te geven via een document 'Eigen verklaring' dat u kan downloaden via de website van het BIVV of kan aanvragen bij het CARA. Dit document van 24 pagina's dient u gedeeltelijk zelf in te vullen. Daarnaast moet ook de neuroloog een deel invullen. Dit document stuurt u ingevuld terug naar CARA, waarna u een uitnodiging zal ontvangen.

Naast dit document houdt men ook rekening met:

- medische verklaringen en adviezen van behandelende artsen;
- vaststellingen gedaan door de artsen van CARA;
- psychotechnische onderzoeken;
- eventueel neuropsychologische onderzoeken (bv. aandachts- en concentratiestoornissen, inschatten van verkeerssituaties,...);
- een praktische evaluatierit.

Niet rijgeschikt en toch achter het stuur

Wanneer u een ongeval veroorzaakt met een aangepast rijbewijs op zak, stelt zich geen probleem.

Wanneer u niet meer beantwoordt aan de medische minimumnormen en u rijdt met een niet-aangepast rijbewijs, stellen er zich ernstige problemen bij een ongeval. Rijden met een niet-aangepast rijbewijs is voor de verzekering hetzelfde als rijden zonder (geldig) rijbewijs. De verzekeraar zal in zo een situatie de schade die ze uitbetaalt aan derden van u terugvorderen. Daarnaast zal u ook een boete of eventueel een gevangenisstraf opgelegd worden door de rechter.

Nuttige adressen:

www.bivv.be, 'CARA'.

Adres: Haachtsesteenweg 1405 te 1130 Brussel.

Tel.: 02 244 15 52

e-mail: cara@biw.be.

De Gemeentelijke dienst die de rijbewijzen verstrekt, kan u helpen bij de aanvraagprocedures.

Bronnen:

Multiple Sclerose Liga Vlaanderen. [Rijgeschiktheid, wat te doen bij MS?](#)

Rochtus K., Wegwijs. [Maczima](#), nr.36-augustus 2011 pag. 28-29

Websites:

www.huntingtonsociety.ca

www.Plusmagazine.knack.be

www.admin.bivv.be